

Kestävä kaupunki –ohjelman ohjausryhmä

**Muistio
30.8.2023**

Aika 30.8.2023 klo 9.30-11

Paikka Läsnä (YM nh Kuha, Aleksanterinkatu 7) tai Teams-kokous

Kokoukseen kutsutut:

Ohjausryhmän jäsenet (suluissa varajäsen):

ympäristöneuvos, yksikön päällikkö Samuli Alppi, *puheenjohtaja*, Ympäristöministeriö
kestävän kehityksen johtaja Pasi Laitala, *varapuheenjohtaja* (kestävän kehityksen päällikkö Helena Kyrki), Espoon kaupunki
strategiajohtaja Markus Kühn (tiimipäällikkö Heikki Salmikivi), Helsingin kaupunki
kaupunkirakennejohtaja Tarja Majuri (yhdyskuntajohtaja Mikko Keränen), Hämeenlinnan kaupunki
kunnanjohtaja Marjukka Manninen (elinvoimajohtaja Helena Illikainen), Iin kunta
kaupunginarkkitehti Leila Strömberg (asumisen asiantuntija Piia Sipinen), Jyväskylän kaupunki
apulaiskaupunginjohtaja Jari Kyllönen (strategiajohtaja Sirpa Lätti-Hyvönen), Kuopion kaupunki
kaupunkikehitysjohtaja Olli Alho (ympäristöjohtaja Elina Ojala), Lahden kaupunki
ympäristöjohtaja Ilkka Räsänen (sidosryhmäjohtaja Johanna Väyrynen), Lappeenrannan kaupunki
kärkihankkejohtaja Björn Grönholm (ilmastojohtaja Risto Veivo), Turun kaupunki
kaavoituspäällikkö Anne Olkkola (asemakaava-arkkitehti Petteri Erling), Tuusulan kunta
erityisasiantuntija Maria Torttila (liikenneneuvos Hanna Perälä), Liikenne- ja viestintäministeriö
neuvotteleva virkamies Heli Hätönen (neuvotteleva virkamies Vesa Pekkola), Sosiaali- ja terveysministeriö
erityisasiantuntija Olli Voutilainen, Työ- ja elinkeinoministeriö
johtava asiantuntija, kestävän kehityksen toimikunnan pääsihteeri Eeva Furman (johtava asiantuntija Taru Savolainen),
Valtioneuvoston kanslia
erityisasiantuntija Lotta Mattsson (budjettineuvos Armi Liinamaa), Valtiovarainministeriö
neuvotteleva virkamies Taina Nikula, Ympäristöministeriö

Ohjelmatiimi, ympäristöministeriö

ohjelmapäällikkö Virve Hokkanen
suunnittelija Annukka Värtö, *sihteeri*
erityisasiantuntija Suvi Anttila
neuvotteleva virkamies Olli Maijala

Muistio

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.32. Todettiin kokouksen osallistujat.

2. Asialistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista ja edellisen kokouksen pöytäkirja. Annukka Värtö esittäytyi. Annukka aloitti harjoittelijana 1.5.2023 ja jatkaa suunnittelijana 1.9.2023 alkaen painopisteinä lina Heikkilän vanhat tehtävät kuten hankkeiden tuki ja ohjelman viestintä.

3. Ohjelman tilannekatsaus (liite 1)

Virve Hokkanen, Annukka Värtö

Virve Hokkanen kertoi, että ohjelma päättyy suunnitellusti vuoden 2023 lopussa, koska siihen ei saatu uuden hallitusohjelman kautta jatkorahoitusta. Hallitusohjelmassa on muita kaupunkien ja valtion välistä kumppanuutta tukevia kirjauksia.

Annukka Värtö kertoi ohjelman ajankohtaisista tapahtumista. Ohjelma on mukana 13.-14.9.2023 Kuntamarkkinoilla sekä ständillä että omassa paneelikeskustelussa. Ohjelman tulosseminaaria on suunniteltu marraskuulle. Loka-marraskuussa on hankkeiden päätösseminaareja.

Virve kävi läpi ohjelman päättyneitä ja käynnissä olevia toimia. Tulokoosteet viherympäristöteemasta ja kestävyden johtamisesta ovat valmistuneet ja koosteet sosiaalisesta kestävydestä ja kestävästä kaupunkisuunnittelusta julkaistaan syyskuussa. Toukokuussa päättyi 12 kokeilua, jotka vahvistivat kaupunkien ja kuntien osallistavaa ja vuorovaikutteista kestävyystyötä. Kesällä valmistui Kuntaliiton kanssa tilattu kartoitus vaikuttavimmista kestävyysratkaisujen skaalauksista tukevista toimista. Lisäksi on valmistumassa selvitys, joka tarkastelee kuntaverkoston roolia kestävyystyössä.

Haastekimpputyön kolmessa kumppanuusryhmässä ratkotaan viherympäristön, kaupunkisuunnittelun ja hyvinvoinnin haasteita. Johtamisen hankkeissa testataan kestävä kaupunkikehityksen avainindikaattorisarjaa, kehitetään kestävä kehityksen budjetointia sekä tuetaan kestävyystoimien ristikkäisvaikutusten tunnistamista ja arviointia. Käynnissä ovat kestävä kaupunkikehityksen hyvien käytäntöjen alueelliset skaalauspaikat ja tekeillä tutkijapuheenvuoroista koostuvaa artikkelikokoelma.

Ohjausryhmä totesi, että ohjelma on tuottanut kokoaan suurempaa jälkeä, tehnyt rohkeita kokeiluja ja saanut aikaan paljon ilman lainsäädäntömuutoksia. Siitä voidaan ottaa oppia esimerkiksi sateenvarjomaiseen toimintatapaan ja normien purkuun. Ohjelma nähtiin ruohonjuuritasoa ja kansallista tasoa yhdistävänä instrumenttina, joka on ollut skaalauksen ja konstellaation puolesta enemmän kuin ohjelma. YM:n sisällä ohjelma on ollut hyvin jäsenneily ja viestitty.

4. Ohjelman kehittävän loppuarvioinnin alustavat päätelmät ja suositukset (liite 1)

Virve Hokkanen

Virve kävi läpi loppuarvioinnin alustavia tuloksia. Arviointi valmistuu marraskuussa. Alustavien päätelmien mukaan ohjelman lisäarvo on jäsentynyt erityisesti laaja-alaisen kestävyysajattelun kautta,

mikä luo pysyviä edellytyksiä hallinnonalarajoja ylittävien toimintamallien kehittämiseen ja yhteistyöhön. Ohjelman ketterä toimintatapa ja kunnista lähtevä tavoitteenasettelu ovat toteutuneet hyvin ja ohjelma on nostanut esiin kaupunkien roolia kestävän kaupunkikehityksen subjekteina. Ohjelma on huomionnut kuntakenttää laajasti, vaikutus on ollut suurin pienille kunnille, mutta työ on hyödyttänyt myös suuria kaupunkeja. Ohjelmallisuus on mahdollistanut joustavan toteutustavan.

Alustavien suositusten mukaan kestävä kaupunkikehittäminen vaatii jatkossakin monialaisuutta, tietoisuuden kasvattamista ja laajaa yhteistyötä, jota ketterä ohjelmallinen toimintatapa tukisi hyvin. Johtamisen kokonaisuus on ollut ohjelman erityispiirre, johon kannattaisi jatkossakin panostaa, koska se vaikuttaa pysyviin rakenteisiin. Tulevia toimia tulisi kohdentaa vastaanottajalähtöisemmin luoden eri toimenpide- ja vaikutuspolut eri kokoisille kunnille. Keskustelua kestävän kaupunkikehittämisen visiosta ja edellytyksistä tulisi vahvistaa. Virtuaalikortteli ja verkkosivut tulisi säilyttää.

Ohjausryhmä totesi, että ohjelman vahvuutena ovat olleet moniulotteisuus, johtamisen kehitystyö ja ymmärrys kestävyiden eri ulottuvuuksista. Ohjelmasta löytyy paljon oppeja hallitusohjelmassa mainittuun valtion ja kaupunkien kumppanuuteen ja yhteistyöhön. Ohjelma on näyttänyt suuntaa, miten kehittäminen voidaan organisoida yhteen kokoavasti ja integroidusti. Vastaavia työkaluja tarvitaan jatkossakin, vaikka kaupungit tekevät paljon myös kestävyystyötä myös omilla resursseillaan. Vuoden päästä monissa kaupungeissa alkaa kuntavaalien lähestyessä strategioiden valmistelu ja niiden keskiössä tulee olla vihreä siirtymä. Suomen edelläkävijyyttä tukee se, että asioita työstetään toimijoiden laajana yhteistyönä. Olisi hyvä, että Kestävä kaupunki –ohjelman piirissä syntyisi aloite, miten kestävän kehityksen työtä voidaan edistää jatkossa.

Arvioinnin suositusta eri tyyppisille kaupungeille räätälöitymistä toimista pidettiin hyvänä. Osa kaupunkien edustajista kantoi huolta eri kokoisten kaupunkien huomioinnista uuden hallitusohjelman tulevissa toimitissa, kuten allianssiyhteistyössä ja muussa sopimuksellisessa yhteistyössä.

5. Seuraavat kokoukset ja kokouksen päättäminen

Todettiin seuraavan kokouksen ajankohta. Päätettiin kokous klo 10.58.

